

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr
V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnine prejema upravništvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, L., 17.
Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 45.

Ljubljani, v četrtek 25. februarja 1892.

Letnik XX.

Prvi slovenski katoliški shod.

Dvoboj se bje i v sedanjih dneh med vero in nevero. Ta dvoboj je silen, ker odloči človeški družbi ali življenje ali smrt. Na jedni strani dviga mednarodna framaonska loža svojo zastavo z blestečim napisom: Ne Boga, ne kralja! — Pod to zastavo so zbrani raznovrstni zastopniki brezverstva, nekateri vedoč, mnogi pa nevedoč, kakšne namene da ima njih vojskovodja. — Vojska, ta zdi se opazovalcu, je skoro vsemogočna. Vse sile na svetu duševne in gmotne znala si je pridobiti v svoje nakane. V njeni oblasti je vzgoja človeštva, njej se vklanajo postavodajalni zbori, po njenih spletkah koljejo se med seboj razni narodi, njej služite veđa in umetnost, pod njenim vplivom je svetovno časopisje, na njeni strani je — denar in pest!

Tej brezverski, človeški družbi sovražni sili se je posrečila v dobi takozvane reformacije revolucija na verskem polju, pred sto leti revolucija na političnem polju in sedaj vspešno pripravlja tla za revolucijo na socijalnem polju. Tej na videz vsemogočni sili nasprotuje na drugi strani mednarodna katoliška cerkev, kot jedina zastopnica pravega krščanstva. Ta se bori pod zastavo križa z napisom: V tem znamenju zmagaš! Cerkev se bori pod zastavo božjo. In to je njena nepremagljiva moč.

Brezverska mednarodna zveza čuti to nepremagljivo silo katoliške cerkve in zato velja ves njen boj uprav katoliški cerkvi in njenim spoznavalcem duhovnim in svetnim. — Ta boj pa se ne bojuje jednako po vseh državah. Brezverska zveza dobro pozna razmere posameznih dežel, natanko prevdari, kje treba delovati očitno in kje skrito, kje treba nastopiti s silo in kje milo. Ona se poniža, ako ji kaže, ter cerkvi poljublja noge, da ji tem trdneje veže v onemoglost njene roke. Ako pa vidi, da se črtajo njeni nameni, tedaj sika ves pekel,

časopisje rohni, kakor z jednega grla, javno mnenje govori besedo in jo večinoma, žal, tudi — odloči, ker ima svoje niti napeljane po vsem svetu in ker njen vpliv sega skoro do zadnje selske kočje.

A vendar v kljub tej na videz vsemogočni brezverski sili napreduje katoliška cerkev, zatirana je ona, a zatrta nikdar. Pomlajena vsikdar vstaja iz boja, prenavlja se v moči in milosti božji in sovražnikov je — strah! — Cerkev zbira svoje drage okrog sebe, podučuje jih, razdeljuje njih moči, postavlja bojne roje na primerne kraje, z besedo cerkev organizuje svoje čete in tega se najbolj boji brezverstvo, ki samo vsled lastnih skušenj najbolje vé, koliko premore dobra, smeri primerna organizacija.

V ta namen v novejšem času rabi katoliška cerkev posebno vspešno katoliške shode. Koliko da premorejo katoliški shodi, to vidimo v zlasti na Nemškem, to se posebno v najnovejšem času kaže tudi na Francoskem. Tudi pri nas v Avstriji sta katoliška shoda na Dunaju mnogo pripomogla, a i v naši državi prodirajo krščanska načela ter se narodi vedno bolj zavedajo svojih krščanskih dolžnostij in pravic.

Uprav glede na Avstrijo je loža izrekla osodepolno besedo: Avstrijo moramo razrušiti in uničiti z narodnostnimi prepiri in boji. Sedanje razmere v naši državi kažejo prejasno, kako da loži bujno zori ta sad, kako da se razdor vedno hujši javlja med posameznimi narodi, kako da trpi pri tem Avstrije moč in ugled. Zunanje sovražne sile niso mogle zatreti Avstrije, a v skrajno nevarnost ji je črv, katerega je zaredila loža v osrčju naše države. — To opasnost odvrnô od nas jedino le krščanska načela pravice in bratoljubja, kakor jih zagovarja katoliška cerkev. In jedino na podlagi krščanskih načel zagotovljen je tudi nam Slovincem naš obstanek.

Da pa katoliška cerkev osramoti pogubne na-

kane nasprotnikov naše države, podpirati jo morajo vsi avstrijski narodi ter delovati na to, da krščanska načela prevladajo v Avstriji tudi v javnem življenju.

To dolžnost imamo tudi mi Slovenci. Žal, da se tudi med našim narodom, v zlasti med omikanimi stanovi kažejo osodepolni nasledki napačnega liberalizma. Kakor povsod je ta liberalizem tudi med Slovence zasejal obžalovanja vredni razpor, ki slabi naše že itak skromne moči v največje veselje nasprotnikov našega naroda.

Ta liberalizem je za Slovence največja nevarnost, zato se mu treba pravočasno upreti z vsemi silami, in sicer treba, da se pogubnemu liberalizmu Slovenci upremo jedini, združeni v vspešni katoliški organizaciji. — Posameznih poskusov, pojedinih odporov proti liberalizmu, hvala Bogu, ne pogrešamo v nobeni slovenski pokrajini. Toda vspehov ni pravih, ker razdeljeno delo je vsikdar malovspešno delo. — Združiti moči, po jednotnem načrtu jih primerno razdeliti, to je sedaj katoliškim Slovincem najvažnejša naloga. In to nalogo vspešno pričeti, to je namen prvemu katoliškemu shodu, ki se namerava za vse slovenske pokrajine sklicati še to leto v belo Ljubljano.

Misel za katoliški shod pojavlja se med Slovinci od leta do leta vedno glasneje, skoro da se jej ni več moči ustavljati. Iz zelene Štajerske, iz pobratimske Koroške, iz solčne Gorice in od sinjih obal slovenskega morja adrijskega, od povsod javljajo se želje po katoliškem shodu za vse slovenske pokrajine. In opravičene so take želje. Razkosani Slovenci težje po zjedinenju, ker čutijo, da je v edinosti moč. Zbirati, spoznavati, bratiti, dogovarjati, vnetati se želé Slovenci skupno za večno prava katoliška načela, od katerih je zavisno i časno naše blagostanje.

V ta namen zbral se je v Ljubljani pripravljaven odbor za I. slovenski katoliški shod. Ta odbor

LISTEK

Slovensko gledišče.

III.

Tretje dejanje: Markiza naznani svojemu sinu Arturju trden sklep, da se mora poročiti z bogato in čislano pl. Elbéé. Artur sicer spoštljivo pa odločno zavrne, da si je izbral drugo nevesto po svojem srcu. Markiza razžaljena ukaže sinu, da pride pred dvornim balom v njeno družbo, kjer naj se vrši zaroka z določeno mu plemenito nevesto. K tej domači veselici je bila po zvijači komandérjevi povabljen tudi nič hudega ne sluteča Marija. Družba se snide, Marija nastopi z mandolino, spremlja jo udani rojak Pierrot s trianglom. Stari grešnik komandér hoče Marijo osamiti, pošlje Pierrota v kuhinjo, kjer naj se poživi, svojemu strežniku pa ukaže, naj Pierrota s silo zapró. Tu vstopi mladi markiz Artur, katerega je dobra Marija poznala le kot revnega Savojsca Andreja. Ta se jej namreč v poštenih svojih naklepih ni izdal kot markizin sin, ker bi se ga bila sicer Marija varno ogibala. Marija spozna Arturja kot svojega prijatelja Andreja, kateremu je bila zá-se že obljubila srce za življenje, glas jej zastane, naposled zaupije: André, ali me več ne

poznaš? — Pretresujoč prizor brez vsake nespo- dobnosti! Marija omahne v omedlevici na kanapé, vsa gospôda iznenadena odide na dvorni bal, le smrdljivi kozel komandér ostane na odru z nezavestno Marijo, kateri se bliža, govoreč besede, katerih se mora vsak olikan človek sramovati v količkaj pošteni družbi. To je prvi gnili madež, kakor se zove tehniški izraz, ki bi se na našem odru nikdar ne smel videti. Čez mero bi zadoščalo tudi za starejše gledalce, kakor se navadno zbirajo v ozadju čitalniške dvorane, da je komandér odpodil hišine, govoril jeden, dva stavka in da takoj prihiti Chonchon ter priloži starcu — zsušnico. To bi bilo zánj najboljše svarilo. A pride še hujše.

Komandér povabi mladi deklici na večerjo. Miza se pripravlja, mejtem uide Pierrot iz kleti, kamor so ga bili zaprli, ter skozi okno skoči k deklicama, da ju reši iz brloga. Pierrot se skriva pod mizo, da v sili priskoči na pomoč, strežnika pogrneto mizo, prineseta šampanjca, v katerega je komandér nasul makovega soka, da deklici omami. Komandér se usede za mizo, prične se večerja, pri kateri bogato teče šampanjec. A Marija podaje polne kozarce Pierrotu pod mizo, ki jih pridno prazni. Komandér doseže svoj namen, Chonchon in Pierrot sta upijanjena ter zaspita, Marija ostane sama s komandérjem za zaprtimi vrati. Marija spozna skrajno nevarnost

ter teka v največjem strahu okolu mize in stolov pred proganjajočim jo starcem. Ker je hudobnež, kateremu se opletajo kolena, ne more vjeti, pozvoni, dva strežaja vstopita ter s silo Marijo odneseta za komandérjem v stransko sobo. Ta prizor je toli grozen, da človeku kri zastane po žilah, ka vidi nedolžno golobico v krempljih silovitega jastreba. Oddahneš se, ko mladi markiz Artur s strežajem svojim razbije stranska vrata ter z golo sabljo v roki hiti Mariji na pomoč. S tem prizorom je pisatelj obsojen, delo uničeno, kajti kdor ne spoštuje najplemenitejših čutov človeških, kdor čast človeško, osobito mlade slabe deklice tepta z nogami v blato, ta je sam grši od živali, ki se valja po blatu. Odločno moramo obsojati drznost, da se kaj tacega predstavlja pred očmi poštenih naših mater, ki s svojimi hčerkami sedé pred odrom. Taki prizori — to je moje prepričanje — več škodijo mladini v moralnem oziru, kakor sto nagih kipov na glediški palači. Oni kamen je mrtev in le slaba narava najde ondi pašo za oči, a tu na odru je živa podoba, ki govori in deluje z ognjem očij in drhtečim srcem. Tu se takorekoč legitimuje ostudna pregreha pod tvrdko slovenske dramatike, katera je in mora težiti za idealnimi nameni slovstvenega napredka, poštenega razvedrila in finega ukusa, ne pa za edino naslado človeških najslabših strastij.

popoldne tudi v stran od ceste odprte svoje trafike, ker se je pritožil neki potnik, da neko nedeljo med božjo službo ni mogel dobiti smodk. Zapretil jim je tudi, da zgrabé trafike, če ne izvršujejo ukaza. Tako mora vsako nedeljo jeden biti brez maše, navadno pa moški, ker se ženska ne upa sama ostati doma. Vprašamo torej, kaj pravi zakon o posvečevanju nedelj? Ali nam ni dovoljeno med božjo službo zapirati vrat? Gotovo pride k večjemu dvakrat na leto ravno med božjo službo kak tujec tu mimo. Dotično oblastvo prosimo, naj ukrene potrebno v tem oziru.

(Prijatelje umetnega petja in godbe) še enkrat opozarjamo na današnji koncert gospice Wolske in gosp. celista Juffé-a. Začetek ob 1/8. uri v čitalniški dvorani.

(Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske) od 14. do 20. t. m.: Novorojencev 21, mrličev 30, in sicer so umrli 3 za pljučnico, 1 za jetiko, 1 vsled samomora, 25 za različnimi boleznimi. Med mrtvimi je bilo 14 tujcev, 15 iz zavodov. Zbolelo je 64 oseb za hripo.

(Elizabetne otroške bolnišnice) občni zbor boče v četrtek, dné 3. marca, ob 3. uri popoldne v mestni dvorani.

(Hripa.) Zdravstveno poročilo trdi, da je na Stajerskem meseca januarja za hripo zbolelo 19.633 oseb, umrlo pa 497.

(Tržaško podporno in bralno društvo) je imelo v minolem letu 313 članov. Društvo je podpiralo 137 bolnikov in izplačalo 1758 gld. 26 kr. podpore, 289 gld. 92 kr. za zdravilo, 245 gld. 79 kr. za zdravnike, 55 gld. 20 kr. bolniških in 55 gld. pogrebniških stroškov. Prebitok je znesel 80 gld. 46 kr. Bralni oddelk šteje 30 članov, knjižnica šteje 300 zvezkov, več listov ima naročenih, nekatere pa dobiva brezplačno. Občni zbor tega društva boče v nedeljo, dné 6. marca, ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih. Na dnevnem redu so računska poročila in volitev novega odbora.

Raznoterosti.

— Toliko časa jo je iskal, da jo je staknil. Dunajski pesnik Ignacij Castelli je bil šaljiv mož; njegovi dovtipi pa so bili čestokrat predebili. Marsikatero sitnost si je nakopal z njimi po raznih družbah. Da so ga tu ali tam vrgli iz družbe pod kap ter ga pošteno namlatili, to zanj ni bilo nič novega, a ga tudi ni zmodrilo, da bi bil v prihodnje drugače delal. — Na svojem popotovanju pride ta pesnik v neko gorsko vasico, kjer je tudi ponočeval. Tedaj pa je bila še navada, da so se tudi svetni gospodje brili na gladko. Zato tudi Castelli drugi dan poišče brivec v vasi. Ta mojster-brivec je bil ob enem ponočni čuvaj, občinski pisar in, ker je znal dobro trobiti, bil je vrh tega tudi vaški pastir. Ni čuda, da pesnik s tolikimi posli obložene brivec ni dobil doma. Toda mojster je imel doma ženo, staro in čemerikavo baburo, ki ga je doma namestovala in je tudi obrila, ako je kdo v tem času prišel v hišo. — Tudi tega tujca se žena ne ustraši. Reče mu, naj sede na stol; ona pa vzame že precej umazan predpasnik ter ga ovije pesniku okoli vrata. Na to ga začne z velikim čopičem mazati z milom po obrazu. Bistro oko umetnice-brivke pa je med tem poslom zapazilo, da imajo nagrbančena lica tujega gospoda globoke vdore v sredi na obeh straneh. Zato vzame raz okno jabolko, razjasni ves položaj pesniku ter mu izroči jabolko, naj je vtakne v usta, da mu bode lice gladko, ko boče brila po njem. Za tem se je pričelo delo. Tako gladko gorski brivki seveda ni šlo, kakor brivcem po mestu, a šlo je vendar le. Ni se dosti zmenila, da se je tu pa tam prikazala kri,

tudi je ni motilo, da je tujec večkrat vzdihnil pod njenim nožem. Ko je bil obrit na jedni strani, preložiti je moral jabolko na drugo stran, da je zvraval udor na lieu. Ko je žena dovršila svoj posel ter šla v stran brisat svojo britev, zagrozil ji je pesnik natihoma rekoč: „Le čakaj, stara coprnica, do sedaj si bila ti na vrsti, sedaj pridem pa jaz. Maščevati se moram nad teboj.“ V naglici zgrize in poje jabolko, katero mu je brivka dala za vravnavo njegovih razoranih lic. Ponosen, da jo ženi nagodel, plača svoj dolg in možko odide iz sobe. „Kam greste, gospod?“ zavpije umetnica za njim, kam ste pa moje jabolko dali? „Ej, draga ženica, tega že ne bote več videli, ker sem ga pojedel, he, he.“ „Nisem vedela, da ste gospodje iz mesta tako snedeni! Ze trinajst kmetov sem z njegovo pomočjo obrila, pa nobeden mi ga ni pojedel.“ Tedaj pa se je sicer vedno veselemu pesniku zmračilo čelo, jabolko se mu je pristudilo, a bilo je prepozno, ker jabolko ni bilo moči priklicati nazaj. Nekaj dnij, so pravili, da pesniku ni dišala nobena jed. — Koliko vendar zaleže drobno jabolko!

Telegrami.

Budimpešta, 25. februarija. Predsednikom zbornice poslancev je izvoljen Dezider Banfy z 243 glasovi, skupna opozicija je oddala 158 glasov za prejšnjega predsednika Pechy-ja.

Carjigrad, 25. februarija. Bolgarski agent Vulković je bil predsinočnjim od neznanee osebe z nožem ranjen. Uzrok napada ni znan, najbrž osebna osveta; rana ni nevarna.

London, 24. februarija. Spodnja zbornica je z 267 glasovi proti 220 odklonila predlog Samuela Smitha, da se v Valesu cerkev loči od države. — Govori se, da italijanski kralj Humbert v juliju obiše Anglijo.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v toč.
	opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celsiusu			
24	7. u. zjut.	740.0	0.8	brezv.	oblačno	
	2. u. pop.	739.3	4.0			2.20
	9. u. zveč.	739.4	2.0	sl. zap.		dež

Srednja temperatura 2-3°, za 2-0° nad normalom.

Razprodajajo se muzikalije in knjige

pok. **Vojteha Valente** na Cozjovi cesti št. 10 vsak dan od 11. do 1. ure popoldne in od 3. do 5. ure popoldne. 107 3--2

agentje.
Za prodajo raznovrstnih kmetijskih strojev iščejo se za deželo Kranjsko spretni, zanesljivi
Ponudbe pod šifro „Agentur“ vpošljejo naj se 112 3--1
upravnistižu „Slovenca“.

Prodaja drevesnih sadik.

V gozdnem vrtu v Gradišči pri Ljubljani oddá se prihodnjo spomlad okolu

štiri milijone drevesnih sadik

proti temu, da se za vsak tisoč z zavijanjem in odneskom do železnice ali do pošte vplača in sicer: za **triletne smreke, dvoletne črne in bele borovce 2 gld.**, dalje za **dvoletne macesne 2 gld. 20 kr.** in za **enoletne vrbove količke vsake vrste 1 gld.**

Naročila — dokler zaloga znaša — sprejema proti vplačilu spadajočega zneska **c. kr. deželno gozdno nadzorništvo za Kranjsko v Ljubljani.**

Od c. kr. deželno-gozdarskega nadzorništva za Kranjsko.

113 2--1

Dunajska borza.

Dné 25. februarija.

Papirna renta 5%, 16% davka	94 gld. 85 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	94 " 30 "
Zlata renta 4%, davka prosta	110 " 80 "
Papirna renta 5%, davka prosta	102 " 60 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1040 " — "
Kreditne akcije, 160 gld.	309 " 75 "
London, 10 funtov stl.	118 " 25 "
Napoleon (20 fr.)	9 " 37 1/2 "
Cesarski cekini	5 " 56 "
Nemških mark 100	57 " 92 1/2 "

Dné 24. februarija.

Ogerska zlata renta 4%	107 gld. 85 kr.
Ogerska papirna renta 5%	102 " 40 "
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	138 " — "
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	147 " 25 "
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	152 " 40 "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 " 15 "
Zastavna pisma " " " 4 1/2%	100 " 50 "
Kreditne srečke, 100 gld.	186 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	60 " — "

Ljubljanske srečke, 20 gld.	22 gld. 25 kr.
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	17 " 30 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	20 " 75 "
Salmove srečke, 40 gld.	61 " — "
Windischgraezove srečke, 20 gld.	57 " 50 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	157 " 20 "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2855	— " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	86 " 50 "
Papirni rubelj	1 " 16 1/2 "
Laških lir 100	45 " 65 "

MERCUR menjarnična delniška družba na Dunaju, I., Wollzeile št. 10.
Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute in devize.
Razna naročila izvrše se najtočneje.

Izdajatelj: Dr. Ivan Janežič.

Za nalaganje glavnic priporočamo:
4% gallške propinacijske zadolžnice.
4 1/2% zastavna pisma peštanske ogerske komercionalne banke.
4 1/2% komunalne obveznice ogerske hipotečne banke z 10% premijo.
Na te papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podružnice njene.

Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik.

1864. leta promese

cele gld. 4 1/2 } in 50 kr. kolek.
polovico " 2 1/2 }

Žrebanje že dné 1. marca.
Glavni dobitek 150.000 gld. av. velj.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.